

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3046/2025. (I. 21.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában – *dr. Salamon László* alkotmánybíró különvéleményével – meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Szegedi Ítéltábla mint másodfokú bíróság Bf.II.234/2022/51. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján jogi képviselője (dr. Ragány Zoltán ügyvéd, Ragány Ügyvédi Iroda) útján alkotmányjogi panaszt nyújtott be. Indítványában a Szegedi Ítéltábla mint másodfokú bíróság Bf.II.234/2022/51. számú ítélete alaptörvény-ellenességének – a Gyulai Törvényszék 13.B.198/2019/254. számú ítéletére is kiterjedő hatályú – megállapítását és megsemmisítését kérte.
- [2] 2. Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló ügy lényege – a támadott bírósági határozatokban megállapított tényállás és az indítványozó előadása alapján – a következőképpen foglalható össze.
- [3] A Gyulai Törvényszék 13.B.198/2019/254. számú ítéletével az indítványozót mint az alapul fekvő büntetőügy II. rendű terheltjét bűnösnek mondta ki bünszervezetben elkövetett költségvetési csalás büntetében [a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény (a továbbiakban: Btk.) 396. § (1) bekezdés a) pont, (5) bekezdés a) pont 3. fordulat], folytatólagosan elkövetett hamis magánokirat felhasználásának vétségében (Btk. 345. §), számvitel rendje megsértésének büntetében [Btk. 403. § (1) bekezdés a) és b) pont] és csődbűncselekményben [Btk. 404. § (1) bekezdés b) és e) pont], ezért halmazati büntetésül 6 év fegyházban végrehajtandó szabadságvesztésre, 5 év közügyektől eltiltásra, 300 napi tétel pénzbüntetésre és gazdasági társaság vezető tisztségviselő foglalkozástól 5 év eltiltásra ítélte. A pénzbüntetés egy napi tételének összegét 5 000 Ft-ban állapította meg. Rendelkezett arról, hogy az így kiszabott összesen 1 500 000 Ft pénzbüntetést meg nem fizetése esetén fegyházban végrehajtandó szabadságvesztésre kell átváltoztatni azzal, hogy egy napi tétel összegének helyébe egy napi szabadságvesztés lép. Megállapította, hogy az indítványozó (II. rendű terhelt) feltételes szabadságra nem bocsátható.
- [4] A Szegedi Ítéltábla mint másodfokú bíróság Bf.II.234/2022/51. számú ítéletével a költségvetési csalás büntette és más bűncselekmények miatt indított büntetőügyben az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatta. Ítéletével a 2021. december 9. napjától előzetes fogvatartásban lévő indítványozó cselekményeit költségvetési csalás büntetéként [a Büntető Törvénykönyvről szóló 1978. évi IV. törvény (a továbbiakban: régi Btk.) 310. § (1) bekezdés a) pont 1. fordulat, (5) bekezdés a) pont], folytatólagosan elkövetett magánokirat-hamisítás vétségének (rég. Btk. 276. §), számvitel rendje megsértése büntetéként [rég. Btk. 289. § (1) bekezdés b) pont 1. fordulat], valamint csődbűncselekmény büntetéként [rég. Btk. 290. § (1) bekezdés b) pont 1. fordulat és c) pont 1. fordulat] minősítette. Az indítványozó büntetését mint bünszervezetben elkövetővel szemben tekintette kiszabottnak. A szabadságvesztést 5 (öt) év fegyházbüntetésre enyhítette. Rendelkezett arról, hogy a pénzbüntetést meg nem fizetése esetén fegyházban végrehajtandó szabadságvesztésre kell átváltoztatni. A másodfokú bíróság az indítványozó által 2021. december 9. napjától 2022. szeptember 22. napjáig előzetes fogvatartásban töltött időt a vele szemben kiszabott szabadságvesztésbe beszámította.
- [5] 3. Az indítványozó a fenti előzményeket követően nyújtotta be alkotmányjogi panaszát, melyben a Szegedi Ítéltábla mint másodfokú bíróság Bf.II.234/2022/51. számú ítélete alaptörvény-ellenességének – a Gyulai Törvényszék 13.B.198/2019/254. számú ítéletére is kiterjedő hatályú – megállapítását és megsemmisítését kérte. Álláspontja szerint a támadott ítéletek az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében rögzített tisztességes bírósági eljáráshoz való jogát, illetőleg annak egyik részkoztételét jelentő fegyverek egyenlősége elvét, valamint a XXVIII. cikk (3) bekezdésében foglalt védelemhez való jogát sértik azáltal, hogy a másodfokú bíróság nem találta alaposnak a védelem által felvetett eljárási szabálysértésekre történő hivatkozást. Érvelése szerint a

másodfokú bíróságnak az elsőfokú ítéletet hatályon kívül kellett volna helyezni, és új eljárást kellett volna lefolytatni a büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvény (a továbbiakban: Be.) 592. § (1) bekezdése alapján, mert szerinte a tényállás felderítetlen maradt. Érvelése szerint a Be. 530. § (2) bekezdés *b)* pontjában megfogalmazott kógens rendelkezése ellenére az eljárás során nem volt arra lehetősége, hogy a szakértői véleménnyel mint bizonyítási eszközzel kapcsolatban felmerült kérdéseire választ kapjon, jöllehet a hatékony védelemhez való jognak elválaszthatatlan részét képezi a szakértői közreműködés.

- [6] Előadta, hogy az elsőfokú bíróság eljárása alatt többször kezdeményezte a nyomozási szakban eljáró igazságügyi adó-, járulék- és könyvszakértő meghallgatását, ezt azonban az elsőfokú bíróság – szerinte valódi indoklás nélkül – elutasította, ami az indítványozóra nézve azzal a következménnyel járt, hogy a nyomozási szakban még, a bíróságiban már nem tehetett fel kérdéseket a szakértőnek, tekintettel arra, hogy a bírósági tárgyalás megtartásának idején már nem volt szakértő. Az indítványozó szerint az elsőfokú bíróság azzal, hogy a szakértő meghallgatására vonatkozó indítványt elutasította, megfosztotta őt a bizonyítás lehetőségétől, és nem tett eleget a tisztességes bírósági eljárásból fakadó indoklási kötelezettségének sem. Az ezzel kapcsolatos aggályait az elsőfokú bíróság ítélete elleni fellebbezésben is kifejtette, valamint azt is sérelmesnek tartotta, hogy a nyomozás során eljáró szakértő szakértői igazolványát 2012. évben az Igazságügyi Minisztérium visszavonta, így véleménye szerint nem járhatott volna el szakértőként.
- [7] A másodfokú bíróság ítéletét a fellebbezésében megfogalmazott eljárási szabálysértésekre válaszul adott indoklás miatt a tisztességes bírósági eljáráshoz való jogát sértőnek tartja. Az ítéletábra ugyanis kifejtette, hogy a Be. nem ír elő a bíróság részére olyan kötelezettséget, hogy abban az esetben, ha az eljárás ideje alatt a korábban szakvéleményt adó szakértő már nem járhat el, kötelező lenne másik szakértőt kirendelnie, az újabb szakértő kirendelése ugyanis az elsőfokú bíróság diszkrecionális joga, amennyiben azt szükségesnek tartja. Az indítványozó szerint a másodfokú bíróság jogértelmezése és jogalkalmazása rendkívül aggályos, hiszen a fentiek miatt nem volt lehetőség arra, hogy a szakértői véleménnyel kapcsolatban a felmerült kérdéseire választ kapjon.
- [8] 4. Az Alkotmánybíróság elsőként azt vizsgálta, hogy az alkotmányjogi panasz megfelel-e az Abtv.-ben foglalt, a panaszok befogadhatóságára vonatkozó kritériumoknak. Az Abtv. 56. § (1) bekezdése alapján az Alkotmánybíróság az ügyrendjében meghatározottak szerinti tanácsban eljárva dönt az alkotmányjogi panasz befogadásáról. A (2) bekezdés alapján a tanács mérlegelési jogkörében vizsgálja az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának törvényben előírt tartalmi feltételeit, ezek között a 26–27. § szerinti érintettséget, az Alaptörvényben biztosított jogok sérelmét, valamint a 29–31. § szerinti feltételeket. A (3) bekezdés úgy rendelkezik, hogy a befogadás visszautasítása esetén a tanács rövidített indokolással ellátott végzést hoz, amelyben megjelöli a visszautasítás indokait.
- [9] Az Alkotmánybíróság vizsgálata eredményeként megállapította, hogy az alkotmányjogi panasz az alábbiak szerint nem fogadható be.
- [10] Az Abtv. 30. § (1) bekezdése értelmében az alkotmányjogi panaszt a sérelmezett döntés kézbesítésétől számított hatvan napon belül kell benyújtani az ügyben első fokon eljáró bírósághoz címezve. A másodfokú ítéletet az indítványozó 2022. október 21-én, védője 2022. október 26-án vette át, az alkotmányjogi panaszt 2022. november 18-án nyújtották be az elsőfokú bíróság útján elektronikusan. Az Alkotmánybíróság az alapul fekvő büntetőügy más terheltjeinek felülvizsgálati indítványa folytán folyamatban levő felülvizsgálati eljárásokra tekintettel az indítványozó alkotmányjogi panaszát IV/2671-6/2022. és IV/1311-3/2023. számú végzéseivel – egyes bíróként eljárva – visszautasította. A felülvizsgálati eljárások lezárását követően az indítványozó az alkotmányjogi panaszt 2024. január 12-én, határidőben ismételtelen előterjesztette.
- [11] Az Abtv. 27. § (1) bekezdése szerint az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés *d)* pontja alapján alaptörvény-ellenes bírói döntéssel szemben az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet alkotmányjogi panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ha az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti, és az indítványozó a jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva.
- [12] Az indítványozó az alapul fekvő büntetőügy II. rendű terheltje volt, így érintettsége fennáll. A támadott ítélet az ügy érdemében hozott döntésnek minősül, mely így alkotmányjogi panasszal támadható. Az indítványozó alkotmányjogi panasz benyújtására indítványozói jogosultsággal rendelkezik, valamint a jogorvoslati lehetőségeit kimerítette.
- [13] Az Abtv. 52. § (1) bekezdése szerint az indítványnak határozott kérelmet kell tartalmaznia, az 52. § (1b) bekezdése pedig meghatározza, mikor tekinthető a kérelem határozottnak. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az alkotmányjogi panasz a törvényi követelményeknek eleget tesz.

- [14] Az Abtv. 29. §-a a befogadhatóság tartalmi feltételeként határozza meg, hogy az – egyéb törvényi feltételeknek megfelelő – alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet tartalmazzon vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vessen fel. E két feltétel alternatív jellegű, így az egyik fennállása önmagában is megalapozza az Alkotmánybíróság érdemi eljárását [lásd például: 21/2016. (XI. 30.) AB határozat, Indokolás [20]; 34/2013. (XI. 22.) AB határozat, Indokolás [18]]. A feltételek meglétének a vizsgálata az Alkotmánybíróság mérlegelési jogkörébe tartozik. Az indítványozónak az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdését érintő kifogásait az Abtv. 29. §-a alapján az Alkotmánybíróság a következőképpen értékelte.
- [15] A tisztességes bírósági eljáráshoz való jog sérelmével összefüggésben az Alkotmánybíróság a következőket állapította meg. Az Abtv. 29. §-ában írt alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést illetően az Alkotmánybíróság emlékeztet arra, hogy részletesen kimunkált és következetesen alkalmazott gyakorlata van az indítvány kapcsán elméletileg vizsgálható alaptörvényi rendelkezés – az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése – tartalmát érintően [lásd például: 7/2013. (III. 1.) AB határozat; 30/2014. (IX. 30.) AB határozat, Indokolás [89]]. A jelen alkotmányjogi panasz mindezekhez képest nem vet fel olyan új, alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést, amely a panasz befogadását és érdemi elbírálását indokolná. A másik – a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességre vonatkozó – feltételt érintően az Alkotmánybíróság a következőkre mutat rá.
- [16] Az indítványozó lényegileg azt tartotta sérelmesnek, hogy az elsőfokú bíróság eljárása során nem volt lehetősége kérdéseket feltenni az igazságügyi szakértőnek, mert a nyomozást követő eljárási szakaszban már nem volt szakértői jogosultsága, valamint azt, hogy nem került sor újabb szakértő kirendelésére. A másodfokú bíróság ítéletét pedig azért kifogásolja, mert nem adott helyt az eljárás vélt szabálytalanságai miatti aggályainak.
- [17] Az Alkotmánybíróság jelen ügyben is hangsúlyozza: az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint nem vizsgálja, hogy a bírói döntés indokolásában megjelölt bizonyítékok és megjelenő érvek megalapozottak-e, a jogalkalmazó helytállóan értékelte-e ezeket a bizonyítékokat és érveket, a konkrét ügyben a bírói mérlegelés eredményeként megállapított tényállás, valamint az abból levont következtetés megalapozott-e, mint ahogy azt sem vizsgálja az Alkotmánybíróság, hogy a bíróságok jogértelmezése helyesen illeszkedik-e a jogági dogmatika általánosan elfogadott szabályaihoz [lásd például: 3427/2020. (XI. 26.) AB végzés, Indokolás [12]].
- [18] Az indítványozó arra vonatkozó kifogásai, amelyeket az igazságügyi szakértő szakvéleményét érintően adott elő, olyan, a bizonyítás körébe eső kérdések, amelyek vizsgálatára az Alkotmánybíróság nem rendelkezik hatáskörrel. Az indítvány ezen elemét érintően emlékeztet rá az Alkotmánybíróság, hogy az Abtv. 27. § (1) bekezdése alapján a kifogásolt bírósági döntésnek kizárólag az alkotmányossági szempontú felülvizsgálatára van jogköre. A bírói döntés irányának, a bizonyítékok bírói mérlegelésének (annak, hogy a rendes bíróságok egy-egy tényt miként értékelték), valamint a bírósági eljárás teljes egészének az ismételt felülbírálatára nem rendelkezik felhatalmazással. Az Alkotmánybíróság ezzel összefüggésben következetesen hangsúlyozza, hogy a tényállás megállapítása, a bizonyítékok értékelése és mérlegelése az eljárási jogi szabályokban a jogalkalmazó bíróságok számára fenntartott feladat [7/2013. (III. 1.) AB határozat, Indokolás [33]].
- [19] Mindebből következően nem alkotmányossági kérdés, hanem a bíróság feladata annak megállapítása, hogy valamely bizonyíték mennyire releváns az ügy megítélése szempontjából. Az elsőfokú bíróság ítélete indokolásában kifejtette, hogy az igazságügyi szakértő szakvéleményét aggálytalannak tartja, így nem tartotta indokoltnak újabb (további) szakértő kirendelését. A másodfokú bíróság ítélete indokolásában kitért arra, hogy ugyan az igazságügyi szakértő megidézésére nem volt mód, hiszen a bírósági tárgyalás megtartásának idején már nem volt szakértő, azonban a szakértői névjegyzékben 2017. december 21. napjáig szerepelt, így a nyomozás során 2017. április 11. napján és 2017. december 4. napján jogosult volt a szakértői kompetenciájába tartozó szakértői vélemény előterjesztésére. A másodfokú bíróság az indítványozó fellebbezésében felvetett, és az alkotmányjogi panaszában is megismételt aggályaira indokolt választ adott. Önmagában az, hogy azzal az indítványozó nem ért egyet, nem teszi az eljárást tisztességtelenné. Az Alkotmánybíróság jelen ügyben is hangsúlyozza, hogy nem tekinthető az eljárás tisztességessége követelményrendszerén belül értékelhető alkotmányossági kérdésnek önmagában az, hogy az indítványozó az egyébként megindokolt bírósági döntéseket tévesnek, magára nézve sérelmesnek tartja [lásd hasonlóan például: 3427/2020. (XI. 26.) AB végzés, Indokolás [14]].
- [20] 5. Mindezek alapján az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az alkotmányjogi panasz nem felel meg az Abtv. 29. §-ában foglalt követelményeknek, ezért nem fogadható be. Az Alkotmánybíróság erre tekintettel az alkotmányjogi panaszt, az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) pontja alapján visszautasította.

Dr. Patyi András s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Lomnici Zoltán s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Salamon László s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szabó Marcel s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Salamon László alkotmánybíró különvéleménye

- [21] Álláspontom szerint az indítványt be kellett volna fogadni.
- [22] Érdemi elbírálás során adható ugyanis csak válasz arra a kérdésre, hogy az igazságügyi szakértőhöz a szakvéleménnyel kapcsolatos kérdések feltétele lehetőségének, illetve ez okból új szakértő kirendelésének az elmaradása elvezethet-e – és a jelen ügyben elvezetett-e – az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) vagy (3) bekezdésének a sérelméhez.

Budapest, 2024. december 17.

Dr. Salamon László s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/194/2024.

• • •